

Verkiezingsprogramma D66 Rhenen

Hét kan wel!

“Ruimte voor morgen”

Bouwen aan een groen, gezond en kansrijk Rhenen

Voorwoord

Rhenen is een gemeente met potentie. Een plek waar natuur, historie en een hechte gemeenschap samenkomen. Maar we leven ook in een tijd van snelle veranderingen: geopolitiek, energievoorziening, stikstofcrisis en strenge regelgeving. Dat heeft gevolgen voor onze gemeente. Niet alles wat we willen, kunnen we nu direct realiseren. Maar bij D66 kijken we vooral naar wat wél kan.

Met dit programma maken we ruimte voor morgen. Ruimte om te wonen, te werken, te leren, te sporten en te genieten van onze mooie omgeving. We bouwen ongeveer 3.500 nieuwe woningen, met oog voor starters, jongeren en ouderen. We verbeteren de bereikbaarheid met een nieuwe Rijnbrug en een ongelijkvloerse kruising bij Achterberg. Veilig fietsen staat voorop, ook naar scholen en sportvoorzieningen. Het multifunctionele Sportpark Candia krijgt een toekomstbestendig ontwerp, en culturele initiatieven zoals de Rijnweek, de Kunstroute of Open Monumentendag stimuleren we actief.

Ruimte voor een gemeente waar iedereen mee kan doen, ongeacht leeftijd, achtergrond of situatie. Waar we investeren in kinderen en jongeren, in een gezonde leefomgeving en in een sterke lokale economie.

We zetten in op een gemeente die digitaal sterk, financieel gezond en dienstbaar is. Op een groene, klimaatbestendige toekomst. En op ondernemers die volop kansen krijgen om te groeien en bij te dragen aan een levendig Rhenen.

Rhenen blijft zelfstandig. Maar dat betekent ook dat we slimmer samenwerken met andere gemeenten en organisaties om de kwaliteit van voorzieningen te waarborgen en kosten te beheersen. Tegelijk investeren we in digitalisering en de digitale weerbaarheid van de gemeente, zodat inwoners en bedrijven beschermd zijn tegen cyberaanvallen en storingen. Zo maken we onze gemeente sterk, toekomstbestendig en leefbaar.

Wij hebben er enorm veel zin in om deze uitdaging samen met jou aan te gaan en hopen op jouw steun.

Hugo van Kooten

Lijsttrekker

Inhoud

Voorwoord.....	2
1. Ruimte voor Wonen	4
2. Ruimte voor de fiets	6
3. Ruimte voor een kansrijke toekomst	8
4. Ruimte voor Sport en cultuur	11
5. Ruimte voor Groen en Duurzaamheid.....	13
6. Ruimte voor elkaar, iedereen	15
7. Ruimte voor ondernemers	17

1. Ruimte voor Wonen

Een goed en betaalbaar huis is de basis voor een fijn leven. De woningnood is groot, ook in onze gemeente. Daarom willen we fors inzetten op woningbouw. Zo komt er weer perspectief voor jongeren, starters, gezinnen en ouderen die een thuis zoeken.

We bouwen nieuwe woningen, maken bestaande huizen duurzamer en geven ruimte aan creatieve woonvormen. Dat doen we met oog voor leefbaarheid, groen en bereikbaarheid.

Onze voorstellen in het kort

- Bouw van 3.500 nieuwe woningen, met speciale aandacht voor jongeren, starters en ouderen.
- Sterke focus op twee bouwlocaties: Compact bouwen in de Nieuwe Meent (tegen de Nijverkamp) en rond Achterberg (behoud dorps karakter). Ondertussen meer ruimte door verdichten in bestaande kernen en splitsen: woningdelen, erfdelen, mantelzorgwoningen en optoppen mogelijk maken.
- Vaart zetten voor Nieuwe Rijnbrug en een ongelijkvloerse kruising bij Achterberg.
- Meer levensloopbestendige woningen voor ouderen, zodat zij langer zelfstandig kunnen wonen en doorstroming op gang komt.
- Lagere parkeernormen, zodat bouwen niet wordt tegengehouden door parkeerplaatsen en er meer ruimte voor groen is.
- Netbewust bouwen: energiezuinig, met ruimte voor lokale energieopslag en -delen (energiehubs, thuisbatterijen).
- Iedereen kan meedoen met verduurzamen: subsidies voor isolatie worden actief bekendgemaakt en voorfinanciering wordt onderzocht.
- Bouwen volgens het 3-30-300 principe: zicht op bomen, voldoende groen en speelplekken dichtbij huis.
- Slim combineren: speelplekken die ook water opvangen, groene parkeerplaatsen.
- Leefstraten stimuleren: bewoners richten samen tijdelijke of permanente ontmoetingsstraten in.
- Ouderenhofjes rond gezamenlijke tuinen, waar mensen samenleven en voor elkaar zorgen.

Onze voorstellen voor Wonen

Een thuis voor iedereen

Een goed en betaalbaar huis is de basis voor een fijn leven. De komende jaren willen we volop ruimte maken voor nieuwe woningen. Zo krijgt iedereen die nu tevergeefs zoekt weer uitzicht op een eigen plek.

Bouwen in Achterberg en de Nieuwe Meent

Onze focus ligt op stedenbouwkundige invulling op twee grote locaties. Rond Achterberg bouwen we zoveel mogelijk met behoud van het dorpse karakter. In de Nieuw Meent (tegen de Nijverkamp aan) bouwen we compact, zodat de beschikbare ruimte efficiënt wordt gebruikt. Het Binnenveld willen we zo veel mogelijk behouden als groene oase met ruimte voor natuur, recreatie en landbouw. Toch kan het door de woningnood onvermijdelijk zijn dat er een klein deel wordt ingezet voor nieuwbouw en voor onze energievoorziening.

3.500 nieuwe woningen

We bouwen de komende jaren ongeveer 3.500 woningen. Daarbij hebben we speciale aandacht voor jongeren, starters en ouderen. Voor jongeren en starters betekent dit meer kansen om in hun eigen

omgeving een eerste woning te vinden. Voor ouderen bouwen we levensloopbestendige en zorgtoegankelijke woningen, zodat zij langer zelfstandig en comfortabel kunnen blijven wonen. Dit zorgt ook voor doorstroming: wanneer ouderen verhuizen naar een passende woning, komen er weer eengezinswoningen vrij in de kernen. Die doorstroming stimuleren we actief door middel van een doorstroommakelaar. Om ruimte goed te benutten verlagen we de parkeernormen. Zo vormt parkeren geen belemmering voor woningbouw en blijft er meer plek over voor groen. Daarbij kijken we samen met inwoners wat mogelijk is, want die hebben het beste zicht op de parkeerproblematiek – zoals in de Oranjestraat in Elst.

Houdt Rhenen bereikbaar: Rijnbrug en ongelijkvloerse kruising Achterberg.

Grootschalig bouwen kan alleen als de bereikbaarheid verbetert. Daarom zien wij mobiliteit als randvoorwaarde. We zetten in op sterker openbaar vervoer, betere doorstroming met een bredere, vernieuwde Rijnbrug en een ongelijkvloerse kruising bij Achterberg. Zo kunnen inwoners scholen, sportclubs en andere voorzieningen veilig en gemakkelijk bereiken en voorkomen we dat Achterberg gescheiden wordt van Rhenen.

Netbewust bouwen, samen energie delen

We bouwen bovendien netbewust, met energiezuinige ontwerpen die passen bij een overvol elektriciteitsnet. Kleinschalige energie-initiatieven, zoals energiehubs en het delen van lokaal opgewekte energie, willen we ondersteunen. Ook onderzoeken we veilige opslagmethoden, bijvoorbeeld via thuisbatterijen. Daarnaast zorgen we dat alle inwoners kunnen meedoen met verduurzamen. Subsidies voor isolatie worden actief bekendgemaakt en er komt hulp voor wie de kosten niet zelf kan voorschieten. We combineren slim; we zorgen ervoor dat een energieadviseur ook kan meedenken over hoe je je woning levensloopbestendig of rollator geschikt kunt maken en andersom – zo ontzorgen we inwoners.

Groen in elke wijk

We bouwen volgens het 3-30-300 principe: vanuit ieder huis zijn drie bomen zichtbaar, minimaal dertig procent van de wijk bestaat uit bladerdak of ander groen en op maximaal driehonderd meter afstand is een speel- of ontmoetingsplek. Zo worden wijken groener, blijft het 's zomers koeler en kan regenwater beter worden opgevangen. Slimme combinaties maken dit mogelijk: een parkeerplaats die ook water opvangt of een speelplek die tegelijk een wadi is. Met **buurttuinen volgens het Heuvelrugtuin-principe** maken we onze buurten groener én brengen we mensen samen.

Leefbare wijken

We stimuleren bewoners om tijdelijke of permanente leefstraten in te richten. Dit versterkt de gemeenschapszin en de leefbaarheid. Ook vinden we het belangrijk dat alle wijken beschikken over basisvoorzieningen, zodat inwoners prettig kunnen wonen en leven. Dat betekent dat we bijvoorbeeld rekening houden met ruimte die nodig is voor huisartsen, of om elkaar te ontmoeten en activiteiten te kunnen organiseren.

Bestaande woningen optimaal benutten

Naast nieuwbouw willen we de bestaande bebouwing beter benutten. Regels rond woningdelen, erfdelen en mantelzorgwoningen worden versoepeld. Ook stimuleren we het splitsen en optoppen van bestaande woningen, zodat er meer woonruimte ontstaat zonder dat er nieuwe grond nodig is. Daarnaast willen we in en rond de kernen kleine ouderenhofjes ontwikkelen rond een gezamenlijke tuin. In deze hofjes wonen mensen samen, zorgen ze voor elkaar en kunnen ouderen langer zelfstandig blijven wonen.

2. Ruimte voor de fiets

De fiets is gezond, duurzaam en veilig: hét vervoermiddel van de toekomst. We willen dat iedereen in Rhenen zorgeloos kan fietsen, van jong tot oud. Dat betekent veilige routes, betere verlichting en een lagere snelheid in de bebouwde kom. Zo krijgt de fiets letterlijk en figuurlijk de ruimte. Voor veel oplossingen betekent dat deze ingepast kunnen worden in bestaande plannen.

Onze voorstellen in het kort

- 30 km/u in de hele bebouwde kom: veiliger voor fietsers en voetgangers.
- Nieuwe fietsroutes parallel aan de N233, onder andere via Bantuinweg en Wilhelminastraat (eenrichtingsverkeer) en de Franseweg.
- De Grebbedijk wordt een fietsdijk: auto's te gast, max. 30 km/u.
- Betere verlichting op drukke fietspaden, zoals naar Sportpark Candia en over de berg richting Elst.
- Veilige routes naar scholen en sportclubs, zodat ieder kind zelfstandig kan fietsen.
- Een fiets voor ieder kind: samenwerking met landelijke regelingen en welzijnsorganisaties.
- Het fietsexamen in groep 8 komt terug.
- Meer en betere fietsparkeerplekken bij scholen, winkels en voorzieningen.

Onze voorstellen voor de fiets

De fiets op één

De fiets is het vervoermiddel van de toekomst: gezond, duurzaam en veilig. We willen dat iedereen in onze gemeente zorgeloos en met plezier kan fietsen. Daarom geven wij de fiets letterlijk en figuurlijk meer ruimte.

30 km per uur in de bebouwde kom

Veiligheid staat voorop. In de bebouwde kom gaat de maximumsnelheid omlaag naar 30 kilometer per uur. Rustiger verkeer betekent meer veiligheid voor fietsers en voetgangers en zorgt voor prettiger straten in de wijken.

Veilige routes naast de N233

In Elst en Rhenen komen aantrekkelijke fietsroutes parallel aan de N233. De Bantuinweg en de Wilhelminastraat worden eenrichtingswegen zodat fietsers hier veiliger gebruik van kunnen maken. Ook de Franseweg in Elst maken we veiliger voor fietsers, met weinig obstakels, zodat deze straat een goed alternatief wordt voor de drukke Rijksstraatweg.

De Grebbedijk als fietsdijk

Samen met Wageningen richten we de Grebbedijk zo in dat auto's te gast zijn en niet harder dan 30 kilometer per uur mogen rijden. Daarmee wordt de dijk een prachtige, maar vooral ook veilige fietsroute.

Verlichting op donkere fietspaden

Fietspaden die nu nog donker en onveilig aanvoelen, krijgen betere verlichting. Denk bijvoorbeeld aan de route naar Candia of het pad over de berg richting Elst. Zo kan iedereen ook 's avonds en in de wintermaanden met een gerust hart de fiets pakken.

Veilig naar school en sport

De routes van en naar scholen en sportverenigingen maken we veiliger. Ieder kind moet zelfstandig en veilig naar school of naar de sportclub kunnen fietsen. Vanzelfsprekend hoort ook een veilige schoolzone daarbij.

Een fiets voor ieder kind

We sluiten aan bij landelijke initiatieven en werken samen met welzijnsorganisaties, zodat ieder kind in de basisschoolleeftijd een eigen fiets heeft. Jong geleerd is oud gedaan: wie op jonge leeftijd leert fietsen, blijft dat vaak zijn hele leven doen.

Fietsexamen in groep 8

Het verkeersexamen in groep 8 brengen we terug. Kinderen leren verkeersregels niet alleen uit een boekje, maar ook in de praktijk. Dat geeft een stevige basis voor een leven lang veilig fietsen.

Meer plek voor de fiets

Bij scholen, sportclubs en andere openbare voorzieningen zorgen we voor meer en betere fietsparkeerplekken. Zo wordt de fiets steeds vaker de logische eerste keuze.

3. Ruimte voor een kansrijke toekomst

We willen een gemeente die klaar is voor de toekomst: duurzaam, digitaal sterk en dichtbij de inwoners. D66 kiest voor een gemeente die investeert in kinderen, in goed onderwijs en in een gezonde en veilige leefomgeving. Een gemeente die inwoners ondersteunt, samenwerkt waar dat nodig is en altijd klaarstaat voor de uitdagingen van morgen.

Onze voorstellen in het kort

- Duurzame en gezonde scholen: prettig binnenklimaat, energiezuinig, toegankelijk en toekomstbestendig.
- Meedoen Budget in plaats van losse regelingen: eenvoudiger, meer vrijheid en minder papierwerk.
- Woonlasten moeten efficiënt zijn en passen bij de kwaliteit van voorzieningen (afvalinzameling, riool, wegen, etc.) Kansrijke start in de eerste 1000 dagen: ondersteuning kwetsbare gezinnen, toegang tot voor- en vroegschoolse educatie en initiatieven zoals de Baby Groente Tas.
- Samenwerking met omliggende gemeenten voor onder andere zorg, ICT en ruimtelijke ordening.
- Een digitale gemeente die dichtbij blijft: digitalisering waar het kan, persoonlijk contact waar nodig. Extra aandacht voor digitale veiligheid en vaardigheden.
- Dienstbare overheid: begrijpelijke brieven, toegankelijk loket, ruimte voor inwoners om mee te denken.
- Gezonde financiën: efficiënt werken, transparant beleid en ruimte om te investeren.
- Ruimte voor bewonersinitiatieven
- Een weerbare gemeente

Onze voorstellen voor kansrijke toekomst

Investeren in duurzame en toekomstgerichte scholen

Een goed schoolgebouw is meer dan een dak boven het hoofd: het ondersteunt het onderwijs dat er binnen wordt gegeven. D66 wil dat scholen gezond, duurzaam en toekomstbestendig zijn. Dat betekent: een prettig binnenklimaat, lage energielasten, een gebouw dat past bij het aantal leerlingen, inclusief en toegankelijk voor iedereen. Als we oude scholen vernieuwen, doen we dat meteen duurzaam – met oog voor energie, CO₂-uitstoot én een leeromgeving waarin kinderen en leraren zich thuis voelen. We zetten in op groene schoolpleinen die uitnodigen tot ontdekken, spelen en bewegen.

Een kansrijke start: de eerste 1000 dagen

De eerste 1000 dagen van een kind zijn bepalend voor een gezonde en gelukkige toekomst. D66 wil dat ieder kind, ongeacht afkomst of omstandigheden, een eerlijke kans krijgt. Dat doen we door kwetsbare gezinnen te ondersteunen, toegang te bieden tot voor- en vroegschoolse educatie en te zorgen voor een veilige omgeving om in op te groeien – met veilige wijken en speeltuinen.

Daarnaast sluiten we aan bij initiatieven zoals de **Baby Groente Tas**: gezinnen ontvangen gedurende acht weken gezonde groenten, recepten en hulpmiddelen zoals een staafmixer en invriesbakjes. Zo krijgen kinderen al vanaf het begin een gezonde start mee en helpen we ouders praktisch op weg.

Een toekomstbestendige WMO

Ook in Rhenen hebben we te maken met een vergrijzende samenleving. Dat gaat leiden tot oplopende WMO kosten en wachtlijsten. Dit willen we voor zijn, en we gaan nu alvast nadenken over op welke, creatieve, manieren, we onze WMO-zorg toekomst proof gaan maken. Zodat Rhenen klaar is voor de

toekomst. Daarbij zetten we ook meer in op het eigen netwerk van mensen, bijvoorbeeld door het faciliteren van zorgcirkels

Meedoen budget

We willen verschillende miniregelingen zoveel mogelijk opgaan in een Meedoen Budget. Een maandbedrag dat past bij uw situatie. Dit betekent meer eenvoudiger voor inwoners met minder papierwerk en meer vertrouwen en autonomie. Bovendien bespaart dit voor de gemeente ook een hoop werk en overhead.

Woonlasten

We willen dat wonen betaalbaar blijft voor inwoners van de gemeenten Rhenen, of dit voor een koopwoning is of huur. Hierbij hoort dat de lasten niet onnodig omhoog gaan, waarbij we goed kijken naar de lasten en opbrengsten. Woonlasten moeten efficiënt zijn en passen bij de kwaliteit van voorzieningen (afvalinzameling, riool, wegen, etc.)

Rhenen blijft zelfstandig

Rhenen is een kleine gemeente met grote uitdagingen. Wij geloven dat samenwerking de sleutel is om onze zelfstandigheid te behouden én de kwaliteit van onze voorzieningen te versterken. Dat doen we door slim samen te werken met omliggende gemeenten, bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ordening, zorg, ICT en digitale veiligheid. Zo houden we de regie, maar halen we expertise en slagkracht in huis waar dat nodig is.

Digitale gemeente die dichtbij blijft

Een dienstbare overheid werkt efficiënt en is goed bereikbaar. D66 kiest voor digitalisering van gemeentelijke diensten waar dat kan, maar houdt altijd ruimte voor persoonlijk contact waar dat nodig is. Daarbij hoort ook het versterken van onze digitale weerbaarheid: tegen een toenemend cyber dreigingslandschap. Inwoners en bedrijven moeten altijd kunnen rekenen op betrouwbare gemeentelijke systemen en dat hun gegevens veilig zijn.

Dienstbaar en dichtbij

D66 wil een gemeente die luistert, toegankelijk is en inwoners serieus neemt. **Goede en begrijpelijke dienstverlening** hoort daarbij. Soms gaat dat om kleine maar waardevolle dingen, zoals een brievenbus in het gemeentehuis **met een begrijpelijke taal terugstuur service**, waarin inwoners eenvoudig kunnen aangeven welke informatie of brieven ze niet begrijpen. We weten dat het soms lastig is om het algemeen belang en een individueel belang goed af te wegen, maar juist daarom vinden we het belangrijk dat inwoners kunnen meepraten en meedoen. De beste ideeën ontstaan vaak in de buurt zelf, niet op het gemeentehuis. Daarom geven we ruimte aan inwonersinitiatieven en zorgen we voor duidelijke rollen van adviesgroepen, zoals de adviesraad sociaal domein en denktanks op thema's als armoede. Ook staan we open voor het 'right to challenge': als inwoners iets beter, sneller of goedkoper kunnen dan de gemeente, krijgen zij die kans. Zo bouwen we samen aan een betrokken en dienstbare gemeente.

Financieel gezond en transparant

Om te kunnen investeren in onderwijs, voorzieningen en duurzaamheid is een gezonde financiële basis noodzakelijk. D66 kiest voor een gemeente die efficiënt werkt, maar ook slagkracht heeft om te investeren waar dat nodig is. Samen met inwoners, maatschappelijke partners en de gemeenteraad bouwen we aan een transparante, betrouwbare en toekomstbestendige overheid.

Weerbare samenleving: onze rol

We zijn ons ervan bewust dat we in een onrustige wereld leven. D66 wil dat inwoners en gemeente samen sterk staan in een snel veranderende wereld. Digitale vaardigheden zijn daarbij onmisbaar: de gemeente stimuleert leren en oefenen, met een belangrijke rol voor de bibliotheek in taal, lezen en digitale kennis. Ook leiden we cyberambassadeurs op die buurtbewoners informeren over veilig online gedrag. Tegelijkertijd bereiden we ons als gemeente voor op grotere uitdagingen, zoals een langdurige stroomstoring, overstroming of cyberaanval. Op basis van adviezen van de VNG kijken we kritisch naar onze voorbereiding, van heldere informatievoorziening voor inwoners tot het waarborgen van cruciale processen, zoals het uitbetalen van uitkeringen. Zo maken we Rhenen digitaal sterker én maatschappelijk weerbaarder.

4. Ruimte voor Sport en cultuur

Sport en cultuur zijn het kloppend hart van onze samenleving. Ze brengen mensen samen, zorgen voor plezier en ontspanning, dragen bij aan gezondheid en geven ruimte voor talent en zelfontplooiing. Bij een sportwedstrijd doet afkomst, geloof of leeftijd er niet toe – je speelt samen. En cultuur verbindt door verhalen, muziek, kunst en ontmoetingen.

D66 kiest voor een gemeente waar sport en cultuur de ruimte krijgen. Waar meedoen voor iedereen mogelijk is. Waar talent kan groeien en waar inwoners elkaar ontmoeten, ongeacht achtergrond of portemonnee.

Ook evenementen als de Rijnweek laten zien hoe cultuur mensen verbindt en wat voor geweldig ondernemerschap er in Rhenen aanwezig is. Maar we zijn er nog niet: we moeten blijven investeren in sport, bewegen en cultuur. Recentelijk onderzoek bevestigt dat dit de Gemeente flink kan schelen aan de zorgkosten.

Onze voorstellen in het kort

- Multifunctioneel Sportpark Candia: toekomstgericht, toegankelijk voor meerdere sporten en doelgroepen.
- Meedoen Budget in plaats van losse regelingen: eenvoudiger, meer vrijheid en minder papierwerk.
- Sport en spel dichtbij huis: trapveldjes, sportveldjes en plekken voor calisthenics in de wijken.
- Cultuur versterken: steun voor Kunstroute, Monumentendag, kleinschalige optredens en aandacht voor historie en erfgoed.
- Een cultuurcoach die scholen, verenigingen en instellingen verbindt.
- Vrijwilligers ondersteunen: minder regeldruk, eenvoudigere procedures.

Onze voorstellen voor Sport en Cultuur

Multifunctioneel Sportpark Candia

De sportvoorzieningen bij Candia moet een toekomstgericht sportcomplex worden waar iedereen welkom is. De huidige voorzieningen zijn gedateerd en zijn toe aan vervanging. Daarom pleiten wij voor een multifunctioneel sportgebouw en velden die door meerdere sporten en doelgroepen gebruikt kunnen worden, zoals nu ook al vaak het geval is. Het park zelf moet een upgrade krijgen, zodat dit weer jaren mee kan.

Ruimte in de wijken

Lokale sportveldjes, trapveldjes en plekken voor calisthenics zijn belangrijk. Jong en oud moet dichtbij huis kunnen bewegen, ontmoeten en sporten.

Cultuur versterken

In Rhenen, Achterberg en Elst is veel creatief talent en een levendig cultureel leven. D66 wil **culturele initiatieven** die zorgen voor verbinding blijvend ondersteunen, zoals de Kunstroute, Monumentendag, kleinschalige optredens. Ook vinden we het belangrijk om stil te staan bij de historie van Rhenen, de stad zelf en gebeurtenissen rondom de Grebbeberg in de Tweede Wereldoorlog. Een **cultuurcoach** kan de verbinding leggen tussen scholen, verenigingen en culturele instellingen. Dit vergroot de samenwerking, stimuleert zelfontplooiing en draagt bij aan preventie en welzijn.

Vrijwilligers ondersteunen

Sport en cultuur draaien op talloze vrijwilligers. Wij willen regeldruk verminderen en procedures eenvoudiger maken, zodat vrijwilligers hun energie in hun passie kunnen steken en gemotiveerd blijven.

5. Ruimte voor Groen en Duurzaamheid

Rhenen is rijk aan natuur. We willen dat iedereen daarvan kan genieten en dat we zorgvuldig omgaan met onze leefomgeving.

Onze voorstellen in het kort

- Natuur toegankelijk maken, ook voor mensen met een beperking.
- Groene speeltuinen en buurttuinen, met bankjes om elkaar te ontmoeten.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld in duurzaamheid: verduurzaming van gebouwen en slim inkopen.
- Ruilwinkel en repaircafés ondersteunen, om verspilling te verminderen en ontmoeting te stimuleren.
- Lokale energie opwekken met zonnevelden, windmolens en panelen op restgronden, mét lokaal eigenaarschap.
- Energiegemeenschappen stimuleren en veilige opslag zoals thuisbatterijen onderzoeken.
- Groene herinrichting van de loswal: plek om te wandelen, fietsen en genieten van uitzicht over de Rijn.
- Minder restafval: afval scheiden makkelijker maken, keukenbakjes uitdelen en eerlijk systeem 'betalen per kilo'.
- Goed openbaar vervoer en steun voor vrijwilligersinitiatieven (bijv. buurtvervoer).

Onze voorstellen voor Groen en Duurzaamheid

Natuur voor iedereen

In Rhenen koesteren we onze prachtige natuur. We willen dat iedereen ervan kan genieten – ook als je in een rolstoel zit.

Spelen in de buitenlucht is belangrijk. Daarom willen we meer **groene speeltuinen**, waar kinderen kunnen ontdekken en spelen. Met extra bankjes worden het ook fijne plekken om elkaar te ontmoeten.

Voorbeeld in duurzaamheid

De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door **gebouwen te verduurzamen** en slim (circulair) in te kopen. Zo besparen we kosten en dragen we bij aan een beter milieu.

Er komt een **ruilwinkel in het gemeentehuis**, gekoppeld aan het werkcafé. Hier kun je spullen of diensten ruilen – zoals oppassen of tuinieren – en meteen nieuwe mensen leren kennen. We ondersteunen initiatieven zoals repair cafés.

Energie dichtbij huis

We willen voldoende energie lokaal opwekken – met **zonnevelden, panelen op restgrond en windmolens**. Zo blijven we bouwen en wonen mogelijk maken, ook nu het stroomnet steeds voller raakt. Natuurlijk kijken we daarbij wel kritisch naar de locatie en impact. Lokaal eigenaarschap is daarbij voor ons belangrijk – we bouwen deze energievoorzieningen voor Rhenen.

Samen met buurten, verenigd in energiegemeenschappen, kijken we hoe energie eerlijk verdeeld kan worden en hoe we samen van het gas af kunnen. Ook onderzoeken we veilige manieren voor **energieopslag**, bijvoorbeeld met thuisbatterijen.

Een nieuwe Loswal

Ook het **gebied rond de loswal** krijgt een nieuwe uitstraling. Straks kun je er wandelen, fietsen en genieten van het uitzicht over de Rijn vanaf een groene tribune en de verkoeling van een mooie rij bomen.

Minder afval, lagere kosten

Afval wordt steeds duurder. De enige oplossing: **minder restafval**. Dat begint met scheiden; Keukenafval is een groot deel van de afvalberg. Daarom delen we kleine afvalbakjes uit. Zo maken we het makkelijker. We vinden het eerlijk als **mensen die meer afval hebben, ook meer betalen**. Daarom voeren we een systeem in waarbij je per kilo restafval betaalt. Natuurlijk kijken we wel goed wat daarvan de impact is op zwerfafval.

Openbaar Vervoer

We blijven inzetten op goede verbinden met de trein en bus. Bijvoorbeeld naar het ziekenhuis in Ede. Soms is dat niet voldoende, we ondersteunen vrijwilligers initiatieven waar inwoners met een auto aanbieden om tegen een kleine vergoeding, hun mede-inwoners een handje te helpen met hun ritje.

Wolf in Rhenen

De wolf zorgt voor onrust, maar gaat niet meer weg. We zetten in op goede voorlichting (op scholen), bescherming van vee met wolfwerende maatregelen en vergoedingen, zodat mens en vee veilig samenleven en de wolf de biodiversiteit versterkt.

6. Ruimte voor elkaar, iedereen

Iedereen in Rhenen moet mee kunnen doen. We ondersteunen inwoners die het even niet redden, en zorgen voor een sterke sociale basis.

Onze voorstellen in het kort

- Voor iedereen een plek: in Rhenen kun je jezelf zijn, ongeacht geloof, afkomst of wie je liefhebt.
- Hulp dichtbij en eenvoudig: inloopspreekuren, duidelijke informatie en één vast contactpersoon voor gezinnen.
- Problemen voorkomen: samenwerking met scholen en welzijn op recept: doorverwijzen naar activiteiten die écht helpen, zoals sport of vrijwilligerswerk.
- Jongeren serieus nemen bij het ontwikkelen van beleid en politieke besluitvorming.
- In iedere kern een bibliotheek.
- Inkomensafhankelijke bijdrage voor WMO en Jeugdzorg: eerlijker verdeling.
- Eén regeling in plaats van losse toeslagen voor laptop, sportclub of Cunerapas.
- Ondersteuning mantelzorgers: logeerplekken, lotgenotencontact en een sterk mantelzorgsteunpunt.
- Eerlijke opvang van vluchtelingen volgens de spreidingswet, met oog voor draagvlak en veiligheid.
- Snelle integratie van statushouders: meedoen vanaf dag één via werk, sport en activiteiten.

Onze voorstellen voor Ruimte voor elkaar/iedereen

Voor iedereen: Ruimte voor Inclusiviteit

Wij willen een Rhenen waar je gewoon jezelf kunt zijn. Of je nu gelooft of niet, en van wie je ook houdt – hier hoor je erbij. Iedereen moet zich welkom, veilig en gerespecteerd voelen, ongeacht seksuele voorkeur, genderidentiteit of achtergrond. In de stedelijke ontwikkeling moet expliciet rekening gehouden worden met de positie, beleving en veiligheid van meisjes en vrouwen. Dit kan onder andere door locaties die onveilig worden ervaren in beeld te brengen en voorstellen te doen voor verbetering.

Samen sterk

In Rhenen geloven we in de kracht van mensen zelf. Maar soms lukt het even niet alleen. Dan staan wij klaar om mee te denken en te helpen. We kijken altijd naar het hele plaatje. Heeft een kind problemen op school, of spelen er zorgen thuis – bijvoorbeeld door geldstress – die daar de oorzaak van zijn? Daarom maken we het makkelijker om hulp te vinden. Denk aan een **inloopspreekuur autisme** of duidelijke informatie op één plek. En als er meer aan de hand is, krijgt een gezin zoveel mogelijk **één vast contactpersoon**. Zo hoef je je verhaal niet steeds opnieuw te vertellen.

Problemen voorkomen

Liever voorkomen we dat problemen groot worden. Daarom werken we goed samen met scholen, zodat we vroegtijdig hulp kunnen bieden waar nodig. Ook blijven we activiteiten steunen zoals de jongereninloop of initiatieven zoals HulpMaatje Rhenen. Soms komen mensen met stress of verdriet bij de huisarts, terwijl er eigenlijk geen medische oorzaak is. Met **Welzijn op recept** kunnen we dan doorverwijzen naar activiteiten die écht helpen, zoals sport, vrijwilligerswerk of een praatgroep. Ook zetten we in op praktijkondersteuners bij alle huisartsen. Zo maken we de lijntjes kort tussen zorg, welzijn en vrijwilligersorganisaties, zoals **Hulpmaatje**.

Jongeren

Wij vinden dat jongeren en hun ideeën serieus worden meegenomen in het gemeentelijk beleid. Het is belangrijk dat jongeren zich kunnen ontwikkelen en een fijne plek vinden in Rhenen. Dit willen wij bereiken door onder meer veilige fietsroutes, jongeren- en ontmoetingsplekken zoals Talent House en andere activiteiten en het betrekken van jongeren in overleg over wat zij nodig hebben bij sport, cultuur en vrije tijd. Daarbij vinden ze het belangrijk dat deze activiteiten en plekken in overleg met jongeren zelf worden vormgegeven, zodat participatie niet alleen symbolisch is maar echt impact heeft op besluiten die hun leven raken.

Bibliotheek en studieplekken

In iedere kern een bibliotheek: een plek waar jongeren kunnen studeren, mensen samenkomen, kennis delen en cursussen kunnen volgen. Bijvoorbeeld voor digitale vaardigheden of taal.

Eerlijk delen

We vinden dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Daarom werken we toe naar een **inkomensafhankelijk tarief** voor Jeugdzorg en WMO.

Zorg voor mantelzorgers

Voor mantelzorgers kan zorgen heel mooi zijn, maar ook zwaar. Wij willen hen beter ondersteunen. Bijvoorbeeld door **logeerplekken** te bieden waar de zorg tijdelijk wordt overgenomen, door **lotgenotencontact** te organiseren en door een sterk **mantelzorgsteunpunt**.

Opvang asielzoekers en goede integratie van nieuwkomers

In Nederland zien we chaos in de opvang. Er is druk op de voorzieningen, mensen moeten te lang wachten en kunnen niet meedoen aan onze samenleving. Ook zet overlast van kleine groepen het draagvlak voor opvang onder druk. D66 vindt dat we de mensen op de vlucht een veilig thuis moeten bieden.

We moeten de zorgen van mensen wegnemen met doordacht en effectief beleid, in plaats van met stoere taal. Daarom nemen we ons eerlijk deel in de opvang van vluchtelingen en statushouders. Wij voeren de spreidingswet uit en zijn bereid asielzoekers op te vangen die in afwachting zijn van hun procedure. Zo zijn we solidair met andere gemeenten in Nederland en nemen we verantwoordelijkheid om te voorkomen dat er onvoldoende opvangplekken zijn in Nederland.

We zien ook dat dit vragen kan oproepen over veiligheid, druk op voorzieningen en woningbouw. Die zorgen pakken we serieus aan, zodat er draagvlak is voor de opvang.

Nieuwkomers die in Nederland verblijven, moeten vanaf het begin kunnen meedoen. Dat geldt zeker voor kansrijke asielzoekers en voor mensen die een status hebben gekregen. Maar momenteel moeten veel nieuwkomers jarenlang wachten om te kunnen deelnemen aan onze samenleving. Het is onmenselijk om mensen te laten wegglijden in een azc. Ondertussen staan werkgevers te springen om mensen aan een baan te helpen.

Voor nieuwkomers, of ze nu een statushouder zijn of uit de randstad komen, geldt dat we hen vanaf het begin zoveel mogelijk willen laten meedoen en snel een netwerk in Rhenen opbouwen. Dat betekent: snel aan het werk, deelnemen aan sport of andere activiteiten en zo onderdeel worden van onze samenleving. We koppelen hen waar mogelijk aan inwoners met dezelfde interesses, bijvoorbeeld via buddy-diners, zodat er directe ontmoetingen en nieuwe vriendschappen ontstaan.

7. Ruimte voor ondernemers

Ondernemers zijn onmisbaar voor Rhenen. Zij zorgen voor banen, nieuwe ideeën en levendige dorpen. Daarom willen we een gemeente die niet belemmert, maar ondersteunt. Met minder regels, ruimte om te groeien en kansen voor innovatie en duurzaamheid. Zo bouwen we samen aan een sterke economie én een bruisende gemeente waar inwoners en bezoekers graag komen.

Onze voorstellen in het kort

- Centrum Rhenen versterken: Gevels van winkelpanden in binnenstad terug in wederopbouwstijl, betere fietsstallingen en veilige oversteekplaatsen.
- Elst krijgt een centrumplan, zodat het een aantrekkelijk ontmoetingspunt wordt voor inwoners.
- Uitbreiding van industrieterrein Remmerden, zodat bedrijven kunnen groeien en ruimte in de kernen vrijkomt voor woningen.
- Snellere en duidelijkere procedures: vast aanspreekpunt en vaste doorlooptijden voor vergunningen.
- Innovatie en verduurzaming stimuleren: ondernemers die bijdragen aan een duurzame economie krijgen extra steun.
- Toerisme versterken: minder administratieve rompslomp, gastvrije voorzieningen (info-punten, oplaadpunten, openbare toiletten).
- Flexibel gebruik openbare ruimte: ruimte voor markten, kleinschalige evenementen, terrassen en pop-ups.
- Verruiming openingstijden horeca en terrassen.

Onze voorstellen voor Ondernemers

Versterken centrum Rhenen en doorpakken centrumplan Elst

Rhenen heeft een van de mooiste wederopbouwkernen van Nederland. Het centrum van Rhenen versterken we door de gevels van winkelpanden terug te brengen in de stijl van de wederopbouwarchitectuur. Dat maakt het centrum aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers. Goede parkeerplekken voor de fiets, oplaadpunten en veilige oversteekplaatsen horen daar vanzelfsprekend bij. Ook Elst verdient een aantrekkelijk centrum. In de komende jaren moet echt worden doorgepakt met het centrumplan. Ondernemers krijgen de kans om van Elst een plek te maken waar mensen niet alleen hun boodschappen doen, maar elkaar ook ontmoeten en samen tijd doorbrengen.

Uitbreiding Remmerden

Het industrieterrein Remmerden willen we uitbreiden. Daarmee geven we lokale bedrijven de kans om door te groeien. Bedrijven die nu nog midden in de kernen gevestigd zijn, krijgen de mogelijkheid om te verhuizen naar dit terrein. Zo ontstaat in de dorpen ruimte die ingezet kan worden voor woningbouw.

Ondernemers maken Rhenen sterker

Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid en dragen bij aan een gezonde lokale economie. Zij verdienen de ruimte om zich te ontwikkelen en hun ideeën te realiseren. Een gemeente die meedenkt en ondersteunt, maakt ondernemen aantrekkelijk en toekomstbestendig.

Minder regels, meer duidelijkheid

We willen duidelijke en eenvoudige regels, zodat ondernemers weten waar ze aan toe zijn. Bij de gemeente krijgen zij een vast aanspreekpunt en vaste doorlooptijden voor vergunningen en aanvragen. Dat geeft zekerheid en maakt ondernemen in Rhenen een stuk aantrekkelijker.

Innovatie en duurzaamheid

Ondernemers die investeren in een schone en toekomstbestendige economie willen we extra ondersteunen. Innovatieve bedrijven die bijdragen aan een duurzaam Rhenen krijgen alle kansen om te laten zien wat mogelijk is.

Toerisme en recreatie versterken

Rhenen heeft veel te bieden: de Utrechtse Heuvelrug, de Grebbeberg, de Rijn en prachtige fiets- en wandelroutes. Ondernemers in recreatie en toerisme moeten volop de kans krijgen om deze kwaliteiten zichtbaar te maken. Daarom willen we minder administratieve rompslomp en meer gastvrije voorzieningen, zoals informatiepunten, oplaadpunten voor fietsen en toegankelijke toiletten. Zo genieten inwoners én bezoekers van alles wat Rhenen uniek maakt.

Een bruisende openbare ruimte

We maken ruimte voor initiatieven die Rhenen levendig houden, zoals markten, kleinschalige evenementen, terrassen en pop-ups. Daarmee krijgt Rhenen weer de bruisende uitstraling die het ook voor jongeren aantrekkelijk maakt.

Een pilot voor verruimen openingstijden horeca en terrassen

We vinden dat de openingstijden van horeca en terrassen minder strikt kan dan nu het geval is. We vinden het belangrijk dat onderzocht wordt (bv via Rhenen Spreekt) wat de behoefte is van ondernemers en inwoners. Ook moet goed gekeken worden naar mogelijke overlast. Een pilot kan uitwijzen hoe verruiming van openingstijden uitwerkt in de praktijk.